

DOI: 10.31866/2616-759X.3.1.2020.204358
УДК 792.079(477.73)**ФЕСТИВАЛЬНА КУЛЬТУРА МИКОЛАЇВЩИНИ: СУЧАСНИЙ ДОСВІД****Дмитро Мухарський^{1а}, Дар'я Якушева^{2а}, Валерія Атанасова^{3б}**¹ народний артист України, професор; e-mail: Muharsky85@gmail.com; ORCID: 0000-0002-1898-6416² магістр; e-mail: dariayakusheva@ukr.net; ORCID: 0000-0002-7306-1635³ магістр; e-mail: Atanasova.lera@gmail.com; ORCID: 0000-0002-8837-0596^а Луганська державна академія культури і мистецтв, Київ, Україна^б Миколаївський академічний художній російський драматичний театр, Миколаїв, Україна**Анотація**

Мета дослідження – узагальнити досвід організації та проведення фестивальних заходів на Миколаївщині. **Методологія дослідження.** У процесі вивчення проведених на Миколаївщині фестивальних заходів використано такі методи: *аналітичний* – під час опрацювання статей, інтерв'ю, які висвітлюють хід проведення фестивалів; *описовий* – для ілюстрації підготовчих матеріалів, сценаріїв положень, що регулюють діяльність їхніх учасників; *аксіологічний* – для визначення критеріїв оцінки різних форм театральних фестивалів як соціально-культурного явища. **Наукова новизна дослідження** полягає в узагальненні досвіду проведення театральних фестивалів на Миколаївщині, виявленні принципів їхньої організації; в описовій характеристиці окремих форм, якими представлено фестивальне життя в регіоні. **Висновки.** Доведено, що проведення фестивалів є невід'ємною частиною театральної культури Миколаївщини. Їхній розвиток демонструє розмаїття форм і змістовних задумів, які ввібрали в себе найкращі мистецькі традиції країн Чорноморського басейну. Форми фестивалів доводять їхню варіативність як за змістом, так і за структурою. Усі вони тісно пов'язані з художнім життям регіону. До фестивального руху долучаються професійні майстри театального мистецтва, аматори, шкільна та студентська молодь. Фестивалі Миколаївщини театального спрямування мають велику популярність як в Україні, так і за кордоном, залучають до співпраці відомих театральних діячів, що підкреслює високу організаторську культуру, значний професійний рівень оргкомітетів. Органи влади підтримують проведення фестивалів, демонструючи зацікавленість у заходах, що сприяють розвитку на Миколаївщині театального мистецтва як аматорського, так і професійного.

Ключові слова: сучасна фестивальна культура; Миколаївщина; театральний фестиваль Міжнародного Чорноморського клубу «Ното Ludens» («Людина, що грає»)

Постановка проблеми

Проблема дослідження полягає в тому, що її розв'язання потребує узагальнених характеристик фестивальної культури як загальноукраїнського явища, так і в проєкції на її традиції в окремих регіонах. Недостатньо вивченим залишається генезис фестивальної культури на українських теренах, її структура та функції у вимірах

сучасної театральньо-видовищної парадигми. Фестивальне життя Миколаївщини завжди характеризувалося яскравими подіями та достатньо високим рівнем проведення творчих конкурсних імпрез. Утім лише один фестиваль протягом 10 років у професійних театральних колах України та світу підтримував статус Міжнародного заходу, завдяки якому раз на рік Миколаїв став театральною столицею Півдня України. Це театральний фестиваль Міжнародного Чорноморського клубу «Номо Ludens» («Людина, що грає»).

Про унікальність фестивалю «Номо Ludens» свідчить його концептуальний зміст, який є оригінальним і серед світових театральних форумів не повторюється.

Відомий нідерландський мислитель, культуролог, історик культури Йоган Гейзинга в 1938 році у книзі «Номо Ludens» («Людина, що грає») дослідив провідне значення гри у виникненні й розвитку культури та навів докази, що гра старша й первинніша за культуру. Цю тезу і запозичив новий миколаївський фестиваль як основу для концепції, що підкреслило високий мистецький рівень, якого прагнули миколаївські митці.

Театральний фестиваль Міжнародного Чорноморського клубу «Номо Ludens» став значною культурною подією не тільки Миколаївщини, а й усієї України, країн близького зарубіжжя. Миколаїв за 10 років існування фестивалю відвідали гості з 10 країн світу (з України включно), з усіх регіонів нашої держави.

Об'єднавши на мистецькій ниві країни Чорноморського басейну, він увібрав у себе найкращі традиції фестивалів, які вже існували на той час у регіоні, і став прикладом для наслідування як захід високого художнього, ідейно-тематичного, представницького та організаційного рівня. Через креативний підхід до реалізації старих ідей, постійні експерименти з формами проведення, репертуарною політикою фестиваль щороку змінювався, залишаючись привабливим для не надто театального міста та його жителів.

Ця проблема й обумовила вибір теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичною основою дослідження є здебільшого збірки статей, інтерв'ю, архівні документи, що пов'язані з темою, а також матеріали, які регулюють проведення фестивальних заходів.

Вагомими для розуміння важливості фестивалю як культурно-мистецького проекту та соціокультурного феномену стали роботи Г. О. Єскіної (2001), присвячені питанням формування ціннісних орієнтацій молоді засобами аматорського театру; О. М. Клімова (2011), який вивчає проблеми розвитку умов оптимізації фестивального театального руху; Ю. А. Кузовенкової (2015), яка розглядає фестивальний простір сучасного міста з його локальними формами та глобальними стратегіями; П. В. Ніколаєвої (2010), у праці якої досліджено питання семіотики фестивалів як форми святкової культури; К. І. Резнікової, яка зосереджує свою увагу на фестивалях мистецтв як синтетичному художньому просторі, тощо. Проте в наведених роботах не досліджено питання розвитку регіональних театральних фестивалів, зокрема на мистець-

кій ниві Чорноморського басейну країни. Цікавий досвід по крихтах зібрано під час проведення інтерв'ю з безпосередніми організаторами й учасниками фестивального руху Миколаївщини (наприклад, з керівником літературно-драматургічної частини МАХРДТ М. В. Васильєвою, із заступником директора, художнім керівником з організації глядача МАХРДТ Г. В. Веретельник), а також під час досліджень місцевих архівних матеріалів та газетних статей.

Мета статті – проаналізувати сучасний досвід проведення фестивальних заходів на Миколаївщині та визначити в них аксіологічні знаменники впливу на культурне життя регіону.

Виклад основного матеріалу

Фестиваль – це одна з найбільших творчих форм діяльності, яка згуртовує та надихає учасників, конкурсантів, глядачів до спільного процесу творчості та соціального спілкування з метою підвищення культурного рівня соціуму.

Фестивальний рух може виступати через осмислення та залучення в спільний культурний процес нових форм, жанрів і видів сучасного мистецтва. Він може стати платформою для розвитку творчих звершень і початком шляхів відкриття свого потенціалу для активної та зацікавленої молоді. До того ж фестивальні концепції можуть стати вдалою формою для порушення та вирішення соціальних та соціокультурних питань.

На сьогодні все частіше прослідковуємо тенденцію втрати виховної та практично-художньої функції фестивалів. Комерційний складник проведення заходу перевищує основоположний художньо-творчий бік і стає спекулятивним об'єктом економічної та політичної сфери. Це посилює актуальність вивчення культурного простору Миколаївщини в проєкції на виховні функції театральних фестивалів як у вигляді традиційних для них концепцій, так і модернізованих.

Фестивальний рух на Миколаївщині має багату історію. Незважаючи на те, що заходів у формі фестивалю театального напрямку не так уже й багато, крім того, деякі з них припинилися, миколаївські театральні імпрези завжди демонстрували високий організаційний та представницький рівень, завдяки чому здобули значну популярність як в Україні, так і за її межами.

Найстаріший фестивальний захід Миколаївщини – Всеукраїнський фестиваль театального мистецтва «Від Гіпаніса до Борисфена», який з 1996 року проводять у м. Очакові Очаківського р-ну Миколаївської області. Організаторами заходу є Міністерство культури України, управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації, Миколаївський обласний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи. Проведення фестивалю відбувається щорічно з метою розвитку і популяризації аматорського театального мистецтва як унікального явища культури й національної спадщини України, поліпшення професійної та виконавської майстерності режисерів і акторів аматорських театрів, обміну досвідом керівників колективів й учасників фестивалю, установлення та розвитку творчих зв'язків аматорських театрів Миколаївщини з іншими колективами України. Гостями фестивалю майже щоразу є колективи

з-за кордону. Конкурс проводять серед дитячих і дорослих аматорських театральних колективів (зі званнями «народний», «зразковий» та без них), студентських колективів та студій навчальних закладів культури і мистецтв, молодіжних театрів. За умовами проведення конкурсу, колективи мають представити на фестивалі одну виставу або закінчений уривок. Виступи учасників фестивалю оцінюються за такими критеріями:

- акторська майстерність;
- сценічна культура;
- режисура;
- музичне оформлення вистави;
- художнє оформлення вистави;
- створення сценічного образу.

Переможців конкурсу визначають окремо серед дорослих і дитячих колективів, студентських та молодіжних театрів. Професійне журі, у складі якого провідні артисти Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру та Миколаївського академічного українського театру драми та музичної комедії, визначає переможців фестивалю за підсумками набраних балів окремо з кожної номінації та присуджує I, II, III місця. Переможців фестивалю нагороджують пам'ятними сувенірами, кубками та дипломами управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації.

Окрім конкурсу, на учасників щороку чекає велика та різноманітна культурна програма: поїздки з екскурсіями в Національний археологічний заповідник «Ольвія» НАН України, у Миколаїв і Одесу; відвідування Очаківського військово-історичного музею ім. О. В. Суворова, Очаківського музею мариністичного живопису ім. Р. Г. Судковського та інших пам'ятних місць Очакова.

Фестиваль «Від Гіпаніса до Борисфена» проходить зазвичай наприкінці червня – на початку липня і триває понад десять днів. Після кожної вистави відбувається спілкування колективу-учасника із членами журі, проводиться детальний розбір представленої вистави (уривка).

З 2016 року аматорські театральні колективи Миколаївської області можуть брати участь у власному театральному форумі – обласному конкурсі аматорських театрів «Миколаївська Мельпомена». Управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації, а також Миколаївський обласний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи є організаторами конкурсу, який проводять з метою розвитку та популяризації театального жанру, покращення виконавської майстерності аматорських театральних колективів, сприяння творчій самореалізації, збагачення репертуару. Традиційно конкурс «Миколаївська Мельпомена» проводять у двох містах – Миколаєві (у приміщенні Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру) і Вознесенську Миколаївської області (у приміщенні міського Будинку культури). До участі запрошують дорослі та дитячі аматорські театральні колективи, театри малих форм. Дорослі театральні колективи представляють короткометражні вистави або ж уривки з вистав, мініатюри, композиції родинно-побутового характеру. Дитячі колективи мають змогу вільно обирати тему виступу.

Конкурс проводять за номінаціями:

- дорослі театральні колективи, що мають звання «народний»;
- дорослі театральні колективи, що не мають звання «народний»;
- дитячі театральні колективи;
- театральні колективи сільських закладів культури;
- студентські й молодіжні театральні колективи.

Управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації та обласний центр народної творчості щороку надають любителям театрального мистецтва чудову можливість повною мірою проявити свою акторську майстерність, сприяючи творчій самореалізації, збагаченню репертуару та покращенню виконавської майстерності.

Виступи учасників оцінюють за такими критеріями:

- акторська майстерність;
- сценографія;
- музичне оформлення;
- режисура вистави;
- сценічна культура та костюми.

Переможців у номінаціях визначає журі, до складу якого входять професійні актори, керівники аматорських колективів, викладачі відповідного напрямку, представники управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації, Миколаївського обласного центру народної творчості та культурно-освітньої роботи.

58

Конкурс зазвичай триває 1–2 дні. У 2018 році, наприклад, у ньому взяли участь 35 колективів Миколаївської області з Веселинівського району, Вознесенського, Первомайського, Баштанського, Березнегуватського, Кривоозерського, Арбузинського, Новоодеського, Березанського, а також з міста Миколаєва, Первомайська та Южноукраїнська.

Унікальність конкурсного заходу «Миколаївська Мельпомена» у тому, що він орієнтований на долучення до участі невеличких сільських аматорських колективів, що надихає жителів сіл та селищ міського типу розвивати свої творчі таланти в гуртках шкіл і будинків культури. Участь у конкурсі консолідує жителів Миколаївщини на теренах театрального мистецтва, допомагаючи їм відчутти себе частиною одного цілого – рідного краю. Фестиваль є також необхідним і для виховання молодого покоління, прищеплення сільській насамперед молоді високої культури, любові до творчості, театрального мистецтва.

Міжнародний фестиваль молодіжних і дитячих театрів «Південні маски» – фестиваль, який через низку причин припинив своє існування. Відбувався з 2004 по 2015 рік у Миколаєві, майже всі роки – на сцені Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру. Федерація аматорських миколаївських театрів «ФАМТ» і Миколаївський міський молодіжний народний театр «СТУК» були організаторами. Фестиваль проходив за підтримки управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації, департаменту освіти, науки та молоді виконкому Миколаївської міської ради, управління з питань культури та охорони культурної спадщини виконкому Микола-

ївської міської ради, Відокремленого підрозділу «Миколаївський філіал Київського національного університету культури і мистецтв», Миколаївського муніципального коледжу, Миколаївського коледжу культури і мистецтв, Миколаївського міського палацу культури і мистецтв, Миколаївського палацу культури «Молодіжний», Центру соціальних програм «РУСАЛ», БУ КІК «Дитяче містечко “Казка”», Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру.

Метою Міжнародного фестивалю молодіжних і дитячих театрів «Південні маски» організатори визначили:

- активізацію творчого життя театральних колективів Південного регіону України;
- пропаганду театального мистецтва серед населення;
- залучення молоді та дітей до перегляду театральних вистав як великих класиків драматургії, так і сучасних авторів.

Учасниками фестивалю були театральні колективи з Польщі, Молдови, Білорусі, Росії, різних куточків України (з Миколаєва, Києва, Львова, Одеси, Бердянська, Лисичанська, Чернігова, Херсона, Харкова). У фестивалі згідно з Положенням про XI відкритий театральний фестиваль «Ното Ludens» (Людина, що грає) (до 85-річчя від дня утворення Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру) мали змогу брати участь дитячі, молодіжні аматорські, навчальні театри, професійні студії, експериментальні театри та театри одного актора, які працюють у таких жанрових напрямках, як драма, музична комедія, театр мініатюр, пантоміма, театр мод, театр гумору, театри національних товариств, театри хореографії, синкретичні театри тощо. Виступи колективів оцінювало кваліфіковане журі у складі акторів, режисерів, критиків, організаторів фестивалю. В останні роки до суддівської команди додалося альтернативне журі, яке складалося з одного представника театального колективу – учасника фестивалю, та глядацьке журі.

За підсумками фестивального конкурсу визначали переможців у номінаціях:

- за кращу режисуру;
- за кращий авторський твір;
- за кращу хореографію, за краще музичне оформлення;
- за краще художнє оформлення;
- за кращу жіночу роль;
- за кращу чоловічу роль;
- за творчий пошук;
- спеціальний приз журі;
- відкриття року в театальному житті молоді;
- Золота, Срібна та Бронзова Маска фестивалю за категоріями (Гран-прі).

Останнього року на 10-му фестивалі було також вручено Діамантову ювілейну Маску кращому за всю історію фестивалю творчому колективу.

Міжнародний фестиваль молодіжних і дитячих театрів «Південні маски» мав свої особливості, які вирізняли його серед інших подібних форумів як в Миколаєві, так і за його межами. Насамперед треба підкреслити, що за рівнем якості фестиваль був напівпрофесійним, максимально наближеним до рівня професійних міжнародних театральних фестивалів. Він мав високий організаційний рівень; оргкомітет

щоразу проводив жорсткий відбір учасників; у складі журі були провідні майстри, відомі режисери та організатори театральної справи. Гостями фестивалю в різні роки були кваліфіковані театрознавці, мистецтвознавці, викладачі профільних ЗВО України. Протягом своєї історії фестиваль упевнено займав нішу між аматорським і професійним театральним мистецтвом, був дуже популярним.

Фестиваль-форум «Міжнародна літня театральна школа "Театрон"» є мистецько-творчою ініціативою колективу Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру. Фестиваль проводять з 2016 року за сприяння управління культури національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації, управління молодіжної політики Миколаївської міської ради, громадської організації «Федерація аматорських миколаївських театрів (ФАМТ)».

Метою фестивалю «Міжнародна літня театральна школа "Театрон"» є:

- активізація творчого життя театральних колективів Південного регіону України;
- спрямування розвитку театрального руху Миколаївщини у вектор європейської інтеграції;
- підвищення кваліфікаційного рівня керівників і режисерів театрів.

Завдання заходу:

- створити відповідні умови для творчого спілкування режисерів;
- ознайомити керівників аматорських театрів із сучасними європейськими тенденціями розвитку театрального мистецтва;
- ознайомити з провідними здобутками наукової думки у сфері театрального мистецтва;
- розширити професійні знання учасників фестивалю-форуму у сфері акторського та режисерського мистецтва;
- відкрити для режисерів нові форми театрального мистецтва;
- сприяти створенню в Україні умов для творчого розвитку й організаційного становлення театру всіх видів та жанрів театрального мистецтва;
- налагодити, розширити й утвердити творчі та організаційні зв'язки між українським професійним та аматорським театром;
- привернути увагу суспільних, державних та інших соціальних інституцій до потреб українського театру;
- сприяти зростанню престижу та соціального значення українського театру, відродженню традицій меценатства та доброчинності;
- налагодити комунікацію та співпрацю з міжнародними театральними організаціями і світовою театральною спільнотою;
- популяризувати українську культуру, сприяти розширенню міжнародних культурних зв'язків;
- сформувати єдиний культурний простір в українському суспільстві, сприяти розвиткові національної самосвідомості та громадянського суспільства;
- об'єднати українців усього світу на засадах спільної історико-культурної спадщини.

У програмі фестивалю-форуму «Міжнародна літня театральна школа "Театрон"» щороку є лекції та майстер-класи провідних діячів сцени з Білорусі, Польщі, Литви й України. Учасниками літньої школи є актори, режисери професійних державних

і керівники аматорських театрів, студенти профільних навчальних закладів спеціальності «Сценічне мистецтво», керівники аматорських театрів Миколаївщини та інших областей України. Програма школи «Театрон» дозволяє як аматорам, так і професіоналам підвищити кваліфікаційний рівень, ознайомитися із сучасними європейськими тенденціями у світі театру, з театральними школами різних епох та країн, з провідними здобутками наукової думки у сфері театального мистецтва.

Майстер-класи та лекції фестивалю-форуму «Міжнародна літня театральна школа “Театрон”» щороку проводять визнані актори та режисери, театрознавці та педагоги України і близького зарубіжжя за такими фаховими дисциплінами, як акторське мистецтво, сценічна мова, сценічний рух і пластика, театральна хореографія, режисура, театрознавство, театральна журналістика, сучасна українська драматургія, фехтування тощо.

У 2018 році в межах фестивалю «Міжнародна літня театральна школа “Театрон”» було проведено форум театральних критиків, театрознавців і театральних журналістів «Театрон публіцистичний». Представники місцевих ЗМІ визначили низку проблем у зворотному зв'язку театр – ЗМІ – глядач, запропонували шляхи їх вирішення. Форум не має аналогів у світі. За словами організаторів, наступного року форум стане всеукраїнським (Корнієнко).

Фестиваль «Міжнародна літня театральна школа “Театрон”» – унікальне явище не тільки для Миколаївщини, а й для всієї культурно-освітньої України. Долучаючи до участі у навчанні і аматорів, і професіоналів, формуючи єдиний навчальний простір, в якому мають змогу отримати професійні знання всі охочі, незалежно від отриманого фаху, школа «Театрон» дозволяє інакше подивитися на театральну творчість як на напрям, який розкриває різноманітні таланти особистості, спонукає до створення чогось нового, креативного, незвичного, оригінального в мистецтві. Саме завдяки таким фестивалям-форумам обдаровані особистості знаходять власний життєвий та професійний шлях, стверджуючись спочатку в аматорському, а згодом і в професійному мистецтві.

Наукова новизна дослідження полягає в узагальненні досвіду проведення театральних фестивалів на Миколаївщині, виявленні принципів їхньої організації; в описовій характеристиці окремих форм, якими представлено фестивальне життя в регіоні.

Висновки

Отже, зважаючи на викладене вище, беручи до уваги досвід організації фестивалів на Миколаївщині, можемо зробити такі висновки. Форми цих фестивалів доводять їхню варіативність як за змістом, так і за структурою. Усі вони тісно пов'язані з художнім життям регіону. До фестивального руху долучаються професійні майстри театального мистецтва, аматори, шкільна та студентська молодь і той, хто вже здобув фах.

Фестивалі театального спрямування Миколаївщини є популярними як в Україні, так і за кордоном; залучають до співпраці відомих театральних діячів, що підкреслює високу організаторську культуру, значний професійний рівень оргкомітетів.

Органи влади підтримують проведення фестивалів, демонструючи зацікавленість у таких заходах, у розвитку на Миколаївщині театрального мистецтва як аматорського, так і професійного.

Безумовно, фестивальна Миколаївщина не обмежується заходами театрального напрямку. Щороку тут проводять безліч фестивалів різної тематики: гастрономічні, спортивні, шкільні, студентські, мистецькі, пов'язані з модою та фотографією, фестивалі суто розважальні (наприклад, фестиваль повітряних зміїв). Усі вони мають стати предметом окремих досліджень.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Голубенко, Л.М. ред., 2016. *Хроніка культурного життя Миколаївської області за жовтень 2016 р. Театрально-концертне життя*. [online] Доступно: <<http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/khronika-kulturnogo-zhittya-oblasti/1854-khronika-kulturnogo-zhittya-mikolajivskoji-oblasti-za-zhovten-2016-r>> [Дата звернення 11 лютого 2020].

Єскіна, Г.О., 2001. *Формування ціннісних орієнтацій молоді засобами аматорського театру*. Кандидат наук. Київський національний університет культури і мистецтв.

За кілька днів у Миколаєві стартує ювілейний фестиваль «HOMO LUDENS», 2016. [online] Доступно: <<https://mycity.mk.ua/news/264703>> [Дата звернення 11 лютого 2020].

Климов, О.М., 2011. Проблемы развития организационно-педагогических условий оптимизации фестивального любительского театрального движения. *Социально-экономические явления и процессы*, 7, с.279-283.

Корнієнко, В.В., 2010. Міжнародне й Українське законодавство як чинник міжкультурної комунікації. *Культура України*, [online] 30, с.28-38. Доступно: <<http://ku-khsac.in.ua/kultura30/05.pdf>> [Дата звернення 11 лютого 2020].

Кузовенкова, Ю.А., и Наумова, О.С., 2015. «Фестивальное пространство» современного города, его локальные формы и глобальные стратегии. *Ярославский педагогический вестник*, [online] 5. Доступно: <<https://cyberleninka.ru/article/n/festivalnoe-prostranstvo-sovremennogo-goroda-ego-lokalnye-formy-i-globalnye-strategii>> [Дата звернення 11 лютого 2020].

Николаева, П.В., 2010. *Семиотика фестиваля как формы праздничной культуры*. Кандидат культурологии. Краснодарский государственный университет культуры и искусств.

Петрова, І.В., 2007. *Проектування в соціально-культурній сфері*. Київ: Київський національний університет культури і мистецтв.

Резникова, Е.И., 2006. *Фестиваль искусств как синтетическое художественное пространство*. Кандидат наук.

Хейзинга, Й., 2001. *Homo ludens. Человек играющий*. Москва: Эксмо-Пресс.

REFERENCES

Holubenko, L.M., ed. 2016. *Khronika kulturnoho zhyttia Mykolaivskoi oblasti za zhovten 2016 r. Teatralno-kontsertne zhyttia* [Chronicle of the cultural life of the Mykolaiv region for October 2016 Theatrical and concert life]. [online] Available at: <<http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/khronika-kulturnogo-zhittya-oblasti/1854-khronika-kulturnogo-zhittya-mikolajivskoji-oblasti-za-zhovten-2016-r>> [Accessed 11 February 2020].

- Ieskina, H.O., 2001. *Formuvannia tsinnisnykh oriiantatsii molodi zasobamy amatorskoho teatru* [Formation of youth value orientations by means of amateur theater]. PhD. Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv.
- Kheizinga, I., 2001. *Homo ludens. Chelovek igraiuushchii* [Homo ludens. The man is playing]. Moscow: Eksmo-Press.
- Klimov, O.M., 2011. *Problemy razvitiia organizatsionno-pedagogicheskikh uslovii optimizatsii festivalnogo liubitelskogo teatralnogo dvizheniia* [Problems of development of organizational and pedagogical conditions for optimization of the festival amateur theater movement]. *Sotsialno-ekonomicheskie iavleniia i protsessy*, 7, pp.279-283.
- Korniienko, V.V., 2010. Mizhnarodne y Ukrainiske zakonodavstvo yak chynnyk mizhkulturnoi komunikatsii [International and Ukrainian legislation as a factor of intercultural communication]. *Kultura Ukrainy*, [online] 30, pp.28-38. Available at: <<http://ku-khsac.in.ua/kultura30/05.pdf>> [Accessed 11 February 2020].
- Kuzovenkova, Iu.A., and Naumova, O.S., 2015. "Festivalnoe prostranstvo" sovremennogo goroda, ego lokalnye formy i globalnye strategii ["Festival space" of the modern city, its local forms and global strategies]. *Iaroslavskii pedagogicheskii vestnik*, [online] 5. Available at: <<https://cyberleninka.ru/article/n/festivalnoe-prostranstvo-sovremennogo-goroda-ego-lokalnye-formy-i-globalnye-strategii>> [Accessed 11 February 2020].
- Nikolaeva, P.V., 2010. *Semiotika festivalia kak formy prazdnichnoi kultury* [Semiotics of the festival as a form of festive culture]. PhD. Krasnodarskii gosudarstvennyi universitet kultury i iskusstv.
- Petrova, I.V., 2007. *Proektuvannia v sotsialno-kulturnii sferi* [Designing in the socio-cultural sphere]. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv.
- Reznikova, E.I., 2006. *Festival iskusstv kak sinteticheskoe khudozhestvennoe prostranstvo* [Art Festival as a synthetic art space]. PhD.
- Za kilka dniv u Mykolaievi startuie yuvileinyi festyval "HOMO LUDENS" [The anniversary festival "HOMO LUDENS" will start in Nikolaev in a few days], 2016. [online] Available at: <<https://mycity.mk.ua/news/264703>> [Accessed 11 February 2020].

**ФЕСТИВАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА НИКОЛАЕВСКОГО РЕГИОНА:
СОВРЕМЕННЫЙ ОПЫТ****Дмитрий Мухарский^{1а}, Дарья Якушева^{2а}, Валерия Атанасова^{3б}**¹ народный артист Украины, профессор; e-mail: Muharsky85@gmail.com; ORCID: 0000-0002-1898-6416² магистр; e-mail: dariayakusheva@ukr.net; ORCID: 0000-0002-7306-1635³ магистр; e-mail: Atanasova.lera@gmail.com; ORCID: 0000-0002-8837-0596^а Луганская государственная академия культуры и искусств, Киев, Украина^б Николаевский академический художественный русский драматический театр, Николаев, Украина**Аннотация**

Цель исследования заключается в обобщении опыта организации и проведения фестивальных мероприятий в Николаевской области. **Методология исследования.** В процессе изучения проведенных на территории Николаевской области фестивальных мероприятий использованы следующие методы: *аналитический* – при обработке статей, интервью, в которых изложен ход проведения фестивалей; *описательный* – для иллюстрации подготовительных материалов, сценариев положений, регулирующих деятельность их участников; *аксиологический* – для определения критериев оценки как социально-культурного явления различных форм театральных фестивалей. **Научная новизна исследования** заключается в обобщении опыта проведения театральных фестивалей Николаевской области, выявлении принципов их организации; в описании характеристик отдельных форм, представляющих фестивальную жизнь региона. **Выводы.** Доказано, что проведение фестивалей является неотъемлемой частью театральной культуры Николаевской области. Их развитие демонстрирует разнообразие форм и содержательных идей, которые вобрали в себя лучшие художественные традиции стран Черноморского бассейна. Формы фестивалей доказывают их вариативность как по содержанию, так и по структуре. Все они тесно связаны с художественной жизнью региона. К фестивальному движению приобщаются профессиональные мастера театрального искусства, любители, школьная и студенческая молодежь. Фестивали Николаевского региона театрального направления пользуются большой популярностью как в Украине, так и за рубежом, привлекают к сотрудничеству известных театральных деятелей, подчеркивая этим высокую организаторскую культуру, значительный профессиональный уровень оргкомитетов. Органы власти поддерживают проведение фестивалей, демонстрируя заинтересованность в мероприятиях, способствующих развитию в Николаевской области как любительского театрального, так и профессионального искусства.

Ключевые слова: современная фестивальная культура; Николаевская область; театральный фестиваль Международного Черноморского клуба «Homo Ludens» («Человек играющий»)

**FESTIVAL CULTURE OF MYKOLAIVSKY:
MODERN EXPERIENCE****Dmitry Mukharsky^{1a}, Daria Yakusheva^{2a}, Valeria Atanasova^{3b}**¹ *National Artist of Ukraine, Professor; e-mail: Muharsky85@gmail.com; ORCID: 0000-0002-1898-6416*² *Master; e-mail: dariayakusheva@ukr.net; ORCID: 0000-0002-7306-1635*³ *Master; e-mail: Atanasova.lera@gmail.com; ORCID: 0000-0002-8837-0596*^a *Lugansk State Academy of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine*^b *Mykolayiv Academic Artistic Russian Drama Theater, Mykolayiv, Ukraine***Abstract**

The purpose of the study is to summarize the experience of organizing and conducting festival events in Mykolaiv region. **Research methodology.** In the process of studying the festival events held in Mykolaiv region, the following methods have been used: analytical is in the processing of articles, interviews that cover the course of the festivals; descriptive is to illustrate preparatory materials, scenario scenarios governing the activities of their participants; axiological to determine the criteria for evaluation as a socio-cultural phenomenon of various forms of theater festivals. **The scientific novelty** of the study is to summarize the experience of conducting theatrical festivals in Mykolaiv region, to identify the principles of their organization, in the characteristics of the individual forms that represent festival life in the region. **Conclusions.** It has been proved that holding festivals is an integral part of the theatrical culture of Mykolaiv region. Their development demonstrates the diversity of forms and meaningful designs that have absorbed the finest artistic traditions of the Black Sea countries. Forms of festivals prove their variability both in content and in structure. They are all closely related to the artistic life of the region. The festival movement is joined by professional masters of theatrical art, amateurs, school and student youth and those who have already received a particular profession. The festivals of Mykolaiv region of theatrical direction are very popular both in Ukraine and abroad, attracting to the cooperation of famous theatrical figures, which emphasizes the high organizational culture, significant professional level of the organizing committees. The festivals are supported by the authorities, demonstrating their interest in such events that promote the amateur development and professional theater arts in Mykolayiv region.

Keywords: modern festival culture; Mykolaiv region; Theater Festival of the International Black Sea Club "Homo Ludens" ("Playing Man")

